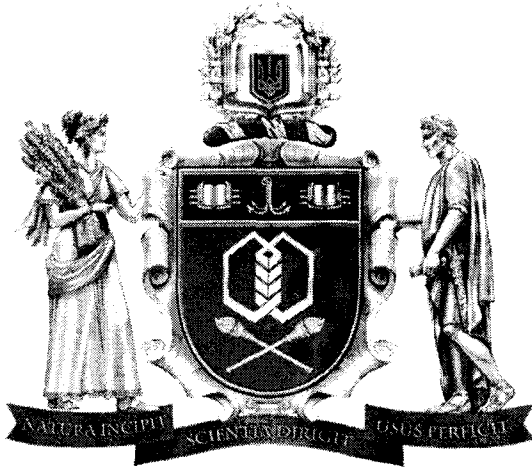

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

42

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦ
ІЯ
ВИКЛАДАЧІВ
АКАДЕМІЇ

Матеріали конференції

*Підвищення професійних компетенцій
в умовах оновлення змісту
вищої освіти*

у двох частинах

Частина 1

ОДЕСА 2011

Матеріали друкуються відповідно до рішення 42-ї науково-методичної конференції викладачів ОНАХТ «Підвищення професійних компетенцій в умовах оновлення змісту вищої освіти», яка проходила 6 – 8 квітня 2011 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Гапонюк О.І., д-р техн. наук, професор,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Гладушняк О.К., д-р техн. наук, професор,
Моргун В.О., д-р техн. наук, професор,
Іоргачова К.Г., д-р техн. наук, професор,
Ангелов Г.В., канд. іст. наук, професор,
Немченко В.В., д-р екон. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Науменко В.І., канд. техн. наук, доцент,
Будюк Л.Ф., канд. техн. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ОНАХТ

І.І. Зінченко

На сьогоднішній день головним стратегічним завданням науково-технічної бібліотеки (НТБ) нашої академії є реалізація нової моделі бібліотеки, що поряд із традиційними функціями забезпечення літературою та інформацією наукового й навчального процесів виконує роль інформаційного й інтелектуального центру, який забезпечує оперативний доступ як до власних, так і світових інформаційних ресурсів.

Комп'ютеризація нашої бібліотеки почалася в 1995 р. з формування електронної бази даних нової літератури, що надходила, й відомостей про активну частину фонду з 1991 р., а також статей із профільних журналів. Спочатку робота просувалася повільно, гальмувалася через низку об'єктивних і суб'єктивних причин, у тому числі внаслідок слабкої технічної оснащеності й відсутності підготовлених кадрів.

На початку 2007 р. була прийнята "Концепція модернізації бібліотеки на основі комп'ютеризації і впровадження інноваційних технологій на 2007-2010 рр."

Того ж року розпочалася робота щодо створення електронної «Картотеки книгозабезпеченості», що на сьогоднішній день є невід'ємною частиною навчально-методичного комплексу з дисциплін і дозволяє здійснювати моніторинг забезпечення навчального процесу необхідною літературою відповідно до навчальних планів академії.

Вивчивши досвід ряду бібліотек, ми прагнули виробити власний підхід. Так, у роботу з ретроконверсії каталогів внесли системність, об'єднавши в єдиний комплекс ряд технологічних процесів – переоблік та інвентаризацію фонду, формування активно запитуваного фонду й відбір літератури на депозитарне зберігання, списання застарілої літератури, редагування каталожних карток відповідно до нових стандартів і переведення у машиночитану форму, перешифрування книг у разі потреби, створення електронного пошукового апарату на базі ключових слів (глосарій), штрихкодуювання.

Для проведення цього комплексу була складена Програма ретроспективної каталогізації фонду НТБ академії на найближчі три роки. Під час обговорення позицій Програми ми намагалися врахувати всі фактори, які могли вплинути на процеси ретроспективної каталогізації.

Ретровведення здійснюється за такими напрямками:

- література, що рекомендується кафедрами з дисциплін, які читаються в академії (у першу чергу з харчових технологій);
- дисертації й автореферати дисертацій;
- праці вчених академії.

Ретроспективне введення цих фондів в електронний каталог дозволить надалі здійснювати в НТБ електронну книговидачу, наповнювати створювану

електронну бібліотеку повнотекстовими документами, що ми вже успішно робимо з навчально-методичними посібниками, й відображати в електронному каталозі видання вчених нашої академії.

Для забезпечення якісного пошуку в електронному каталозі за атрибутами і класифікаторами (кафедра й дисципліна, статейна база, шифр, ключове слово) було вирішено створювати повний бібліографічний запис, як це робиться при обробленні нових документів.

Було прийнято рішення при переведенні каталогів в електронну форму за основу брати безпосередньо книгу і, звіряючи її з Генеральним алфавітним каталогом, здійснювати ручне введення. Наприклад, введення в електронний каталог профільних документів із харчових технологій має свою специфіку. Глибоко й точно визначити пошуковий образ документа (ПОД) з картки неможливо. Часто зустрічаються книги, які мають однаковий заголовок, але відрізняються за змістом. Отже, будуть відрізнятися й ключові слова. І в цих ситуаціях робота з кожною книгою *de vise* цілком виправдана.

У процесі ретроконверсії завдяки прийнятій нами методиці ми, з одного боку, забезпечили якість електронного каталогу, з іншого боку – виграли час на паралельне проведення бібліотечних процесів.

Довідково-бібліографічний відділ з 1995 р. формує бази даних не тільки в картковому, але й в електронному варіанті. Найбільшу цінність мають картотеки з харчової і переробної промисловості, картковий репертуар яких, обсягом у 150 тис. карток, охоплює літературу з початку 60-х років. У цей час, коли хронологічні рамки електронної бази статей із профільної періодики в основному забезпечують інформаційні потреби користувачів, постало питання про консервацію частини довідково-пошукового апарату на традиційних носіях інформації.

Сьогодні при наявності електронного каталогу, що поєднує в собі функції алфавітного, систематичного й іншого каталогів і картотек бібліотеки й багатоаспектно розкриває смисловий зміст документа за допомогою координатного індексування, значно спрощуються і прискорюються пошук необхідної інформації, а також окремі процеси складання бібліографічних покажчиків, як наприклад, пошук інформації з ряду параметрів, у тому числі за авторами, складання допоміжних авторських покажчиків. Для того щоб звернути увагу на праці співробітників академії, використовується астериск і посилання, що вказує на приналежність академії.

Велику увагу бібліотека приділяє веденню свого веб-сайту, що входить до складу сайту академії.

Обличчям бібліотеки, її візитною картою є загальна інформація про бібліотеку: історична довідка, структура, режим роботи, правила користування, контактна інформація й інші відомості. Тут же розміщена "Енциклопедія ОНАХТ в особах".

У цій частині сайту особливе значення має форма подання матеріалів – доступність, привабливість. Як відомо, від подачі матеріалу багато в чому залежить життєздатність сайту.

До нового навчального року ми підготували нову версію веб-сайту, доповнивши його програмну частину. Кардинально оновили зовнішнє оформлення, розробили новий логотип.

Зараз ведуться підготовчі роботи з організації корпоративної електронної бази документів, що передбачає доступ до електронних бібліотек інших вищих навчальних закладів.

Безсумнівно, впровадження в нашу роботу електронних бібліотечних технологій привело до вдосконалювання інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів, що стало більш якісним за багатьма параметрами, насамперед за його доступністю й оперативністю. Можна відзначити також зниження трудозатрат у процесах уже налагоджених нових технологій.

Поряд із цим зросла потреба в підвищенні рівня культури користувачів бібліотеки, постійному підвищенні кваліфікації бібліотечних працівників, в оперативному створенні повнотекстової електронної бази, тісному співробітництві й координації зусиль у рамках Навчально-наукового центру інформаційних технологій академії тощо.

Всі ці напрямки закладені в розробленому нами «Перспективному плані роботи НТБ ОНАХТ на 2010-2020 рр.».

6 лютого 2011 р. відбулося відкриття видавничого центру «Технолог». На сьогоднішній день завдання центру – забезпечити навчальний процес всією необхідною навчально-методичною літературою. У перспективі – стати центром повного циклу, що здійснює редагування, коректуру й верстку рукописів, дизайнерське оформлення матеріалів, а також видання рекламної й іміджево-презентаційної поліграфічної продукції академії.

На шляху трансформації нашої бібліотеки в бібліотеку сучасного типу на основі цифрових технологій зроблено вже чимало, можна вже говорити про певні напрацювання, але при цьому кількість проблем, як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, не зменшується. Потрібні перегляд штатного розкладу у зв'язку з освоєнням нових інформаційних технологій і розширенням діяльності сектора комп'ютерних технологій і інновацій у складі бібліотеки, поліпшення матеріально-технічного постачання.

Нові вимоги до навчально-освітніх процесів, інновацій в інформаційних технологіях істотно вплинули на характер діяльності бібліотек, у тому числі й нашої НТБ. Вважаю, що на шляху інноваційних перетворень у бібліотечній справі дуже важливо забезпечити, якби сказала, елегантний підхід до сполучення традиційних і новітніх технологій. Для нас залишається незмінним основне призначення бібліотеки вищого навчального закладу – забезпечення навчальної й наукової діяльності користувачів, виховна й просвітницька робота.